MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Til bestyrelsen på frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler, produktionsskoler samt kombinerede institutioner

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5567
E-mail stuk@stukuvm.dk
www.stukuvm.dk
CVR nr. 29634750

31. august 2015
Sags nr.:
002.74V.271

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets orienteringsbrev vedrørende styrelsens undersøgelse af løn- og personaleudgifter på det frie område

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet orienterer i nærværende brev om væsentlige forhold, som styrelsen har observeret i forbindelse med styrelsens tilsynsundersøgelse af løn- og personaleudgifter på det frie område.

Styrelsens undersøgelse har haft til formål at påse, om frie skolers administration af løn- og personaleudgifter har været i overensstemmelse med gældende regler. Det følger af institutionslovene på det frie område, at for forstandere, ledere og lærer skal løn- og ansættelsesvilkår følge de af finansministeren aftalte eller fastsatte bestemmelser jf. § 7 i lov om frie grundskoler, § 9 i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 14 i lov om produktionsskoler. Det gælder overenskomster og aftaler om løn- og ansættelsesvilkår samt en række statslige regler i øvrigt på det personaleadministrative område. Overenskomsterne, aftalerne og reglerne i øvrigt er beskrevet nærmere på www.modst.dk i Moderniseringsstyrelsens personaleadministrative vejledning (PAV). PAV kan i mange tilfælde også finder anvendelse for de frie institutioner.

Undersøgelsens fokus har været løn- og personaleudgifter i form af (i) tildeling af engangsvederlag, (ii) refusion af rejse- og transportudgifter og (iii) fastsættelse af husleje for tjeneste- og lejeboliger. Udgangspunktet har været skolernes indberetning af årsregnskab for 2013 samt indberetninger af løn til brug for forhandlingsstatistikken.

Styrelsens undersøgelse har samlet set vist eksempler på, at gældende regler og retningslinjer ikke i tilstrækkeligt omfang har været fulgt i forbindelse med skolers administration af løn- og personaleudgifter. På den baggrund vil der i det efterfølgende blive foretaget en opsamling af gældende regler og retningslinjer vedrørende hhv. tildeling af engangsveder-

lag, refusion af rejse- og transportudgifter samt fastsættelse af husleje for tjeneste- og lejeboliger.

Det skal i den sammenhæng præciseres, at der i nærværende brev præsenteres generelle betragtninger på tværs af skoler og ikke observationer vedrørende enkelte skoler.

Tildeling af engangsvederlag til skolens leder/forstander
Tildeling af engangsvederlag til skolens leder eller forstander sker i henhold til ministeriets bemyndigelsesbrev af 20. juni 2003 til frie grundskoler, bemyndigelsesbrev af 4. juli 2003 til efterskoler og frie fagskoler samt bemyndigelsesbrev af 14. februar 2001 til produktionsskolerne.

Engangsvederlag omfatter tre kategorier af vederlag, dels vederlag givet som kompensation for merarbejde, dels resultatløn og dels engangsvederlag for en særlig indsats.

Maksimal beløbsgrænse for tildeling af engangsvederlag
Styrelsens undersøgelse har vist eksempler på, at den maksimale beløbsgrænse for tildeling af engangsvederlag har været overskredet uden, at der foreligger særskilt bemyndigelse fra ministeriet til det.

Styrelsen skal derfor gøre opmærksom på, at der i ministeriets bemyndigelsesbrev til skolerne er fastsat en maksimal beløbsgrænse for, hvor meget skolelederen eller forstanderen må tildeles i samlet vederlag. Beløbsgrænsens størrelse afhænger af, om vederlaget omfatter resultatløn.

Den maksimale beløbsramme er en samlet ramme for tildeling af både engangsvederlag som honorering for særlig indsats, resultatløn og kompensation for merarbejde, jf. ministeriets bemyndigelsesbrev. Der må således ikke ske yderligere tildeling af engangsvederlag, f.eks. i form af honorering af merarbejde, ud over den maksimale beløbsramme.
Skolerne kan dog ansøge ministeriet om særlig bemyndigelse til at yde forhøjet engangsvederlag, der overskrider den maksimale beløbsgrænse.

Information om reglerne for løn og ansættelse, samt link til bemyndigelsesbrevene, findes her: http://www.uvm.dk/Administration/Loen-og-ansaettelse/Ansaettelse-og-afsked-paa-uddannelsesinstitutioner

Særlig bemyndigelse til at yde forhøjet engangsvederlag
Hvis en skole ønsker at yde engangsvederlag udover den maksimale beløbsgrænse, skal skolen ansøge om særlig bemyndigelse hertil. Ansøgning om særlig bemyndigelse skal ske under henvisning til helt særlige forhold ved skolen, f.eks. at skolens leder har ydet en ekstraordinær indsats. Der skal nærmere redegøres for, hvad den ekstraordinære indsats har bestået i.

Ansøgning om særskilt bemyndigelse til at yde forhøjet engangsvederlag skal stiles til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Økonomisk-Administrativt Center, stuk@stukuvm.dk. Den særlige bemyndigelse

tildeles bagudrettet og for ét år ad gangen. Der kan således ikke ansøges om bemyndigelse til flere års udbetalinger af engangsvederlag.

Det forhøjede engangsvederlag må ikke udbetales, før styrelsens bemyndigelse foreligger. Af samme årsag kan skolen ikke, inden styrelsens bemyndigelse foreligger, indgå lønaftaler med skoleleder/forstander, der overskrider den maksimale årlige beløbsgrænse. Det skyldes, at skolen derved indgår aftaler uden at have sikkerhed for at kunne opfylde aftalerne, selvom skolens leder/forstander opfylder betingelserne herfor.

Periode for tildeling af engangsvederlag
Styrelsens undersøgelse har vist eksempler på, at skoler har udbetalt engangsvederlag flere gange inden for et år, hvilket samlet set har medført en overskridelse af det maksimale beløb for tildeling af engangsvederlag. Styrelsen skal derfor gøre opmærksom på, at den maksimale beløbsgrænse for tildeling af engangsvederlag er årlig.

Styrelsen finder det hensigtsmæssigt, hvis skolen enten anvender skoleår eller kalenderår for udbetaling af engangsvederlag, da det ellers kan være vanskeligt for skolen at påse, at den maksimale årlige beløbsgrænse overholdes.

Styrelsen skal samtidig gøre opmærksom på, at merarbejde som altovervejende udgangspunkt bør udbetales bagudrettet, dvs. for det merarbejde der allerede er udført.

Godtgørelse af kørsel til skoleleder og ansatte m.fl.
Befordringsudgifter skal afholdes inden for skolens formål i henhold til institutionslovenes bestemmelse om, at skolernes midler alene skal komme skolernes skole- og undervisningsvirksomhed til gode, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. § 5, stk.1, i bekendtgørelse af lov om produktionsskoler, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om efterskoler og frie fagskoler.

Kørsel i privat bil må kun godtgøres, såfremt der er tale om kørsel i tjenesten, jf. Personaleadministrativ Vejledning. Af tjenesterejseaftalen er det endvidere specificeret, at kun *merudgifter* til transport i forbindelse med tjenesterejser kan refunderes. I aftalen defineres tjenesterejser som (i) rejser, der er nødvendige led i tjenesten, og (ii) som af tjenestestedet godkendes som tjenesterejse, jf. tjenesterejseaftalen.

Udgifter til transport til og fra arbejde betragtes ikke som merudgift i forbindelse med tjenesterejse og kan derfor som udgangspunkt ikke godtgøres.

Dokumentation af formålet med kørselsgodtgørelse
Styrelsen undersøgelse har vist eksempler på, at det ikke for alle godtgjorte kørsler er tilstrækkelig dokumenteret, at kørslernes formål har ligget inden for skolernes skole- og undervisningsvirksomhed

Styrelsen skal derfor gøre opmærksom på, at godtgørelse af kørsel til bestyrelsesmedlemmer, skoleleder, forstander eller ansatte skal dokumenteres således, at det også for udenforstående fremgår klart, at den pågældende kørsel har været relevant i henhold til skolens skole- og undervisningsvirksomhed. Det indebærer som minimum angivelse af dato for kørsel, antal kilometer godtgjort, start- og slutsted for kørsel, samt udførlig formålsbeskrivelse.

Sats for kørselsgodtgørelse
Styrelsen skal oplyse, at kørsel i privat bil i forbindelse med tjenesterejser kan godtgøres efter en lav hhv. høj sats. I 2015 er den lave sats fastsat til 2,05 kr. pr.km. og den høje sats til 3,70 kr. pr.km, jf. Finansministeriets cirkulære om satsregulering for tjenesterejser.

Undersøgelsen har herudover vist eksempler på, at det for visse kørsler ikke er tilstrækkelig beskrevet, hvorfor disse kørsler er godtgjort til den høje sats, og ikke den lave sats, som jf. Tjenesterejseaftalen er udgangspunktet.

Styrelsen skal gøre opmærksom på, at kørsel i privat bil som udgangspunkt skal godtgøres til den lave sats, jf. § 14 i Tjenerejseaftalen. Hvis den ansattes stilling er forbundet med regelmæssig kørsel af større omfang, kan der forud for kørslen udfærdiges en skriftlig kørselsbemyndigelse til den ansatte, hvoraf det er begrundet, hvorfor den ansattes stilling vurderes forbundet med megen kørsel i egen bil. Forskellen på den høje og den lave sats er, at foruden at dække variable udgifter i forbindelse med kørsel i egen bil, såsom benzin, dækker den høje sats delvis faste udgifter såsom forsikring og ejerafgift. Med en skriftlig bemyndigelse kan kørsel til og med 20.000 km. på et kalenderår godtgøres til den høje sats.

Sparsommelig anvendelse af skolens midler
Styrelsen skal samlet set gøre opmærksom på, at godtgørelse af befordrings- og kørselsudgifter skal ske under hensyn til løbende overvejelser om sparsommelig anvendelse af skolens midler. Dette indebærer bl.a., at der ved transport i tjenesteøjemed så vidt muligt anvendes den billigste rejseform. Råder skolen over egne køretøjer, bør disse i så videst mulig omfang anvendes ved kørsel i tjenesteøjemed, da det alt andet lige må antages at være billigere end at godtgøre udgifter til kørsel i privat bil.

Fastsættelse af husleje for forstander- og lærerboliger
Forstander- og lærerboliger kan anvendes som enten tjeneste- eller lejebolig. Tjenesteboliger er boliger, hvor der til ansættelsen er knyttet en bopælspligt, f.eks. for en forstander, mens lejeboliger er boliger, som skolen stiller til rådighed for ansatte, og hvor lejemålet ophører ved ophør af ansættelsen. Skolens bestyrelse træffer beslutning om, hvorvidt forstanderen skal bebo en bolig, jf. ministeriets vejledning om godkendelse til tilskud for nye efterskoler m.m.

Skolernes administration af boliger, herunder huslejefastsættelse, er reguleret af Finansministeriets cirkulære for tjeneste- og lejeboliger, jf. vedlagte link til skrivelse nr. 32 af 16. marts 1989:

https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=57177&exp=1

Styrelsens undersøgelse har vist eksempler på, at huslejen for skolers boliger ikke har været fastsat i overensstemmelse med Finansministeriets cirkulære. Det skyldes eksempelvis, at betingelserne for at give det fradrag i huslejen, som knytter sig til en tjenestebolig, ikke har været opfyldt, at boligen ikke har været vurderet korrekt, eller at huslejen ikke har været opreguleret årligt som foreskrevet.

Husleje ved hhv. tjeneste- og lejeboligvilkår
Huslejen fastsættes forskelligt alt efter, om boligen anvendes som en tjeneste- eller en lejebolig.

En *tjenestebolig* er en bolig, der er stillet til rådighed af ansættelsesmyndigheden som led i et ansættelsesforhold, og som brugeren har pligt til at bebo (beboelsespligt) og til at fraflytte ved tjenestens ophør (fraflytningspligt), herunder i forbindelse med forflyttelse, jf. § 1, stk. 1, i Finansministeriets cirkulære om tjeneste- og lejeboliger. Hvis beboeren af skolens bolig ikke er omfattet af beboelsespligt eller fraflytningspligt i sin ansættelseskontrakt, er der tale om beboelse på *lejeboligvilkår*.

For tjenesteboliger skal huslejen fastsættes som 70 pct. af vurderingslejen, og for lejeboliger skal huslejen være 90 pct. af vurderingslejen, jf. § 29, stk. 1, i Finansministeriets cirkulære om tjeneste- og lejeboliger.

Vurdering af boligen
Huslejen for en bolig til ansatte skal fastsættes med udgangspunkt i en vurdering af boligen. Vurderingen skal foretages af en repræsentant for den statslige ansættelsesmyndighed, en repræsentant for vedkommende centralorganisation samt en særlig sagkyndig, der har kendskab til lejeniveauet på det private boligmarked, jf. § 27, stk. 1, i Finansministeriets cirkulære om tjeneste- og lejeboliger.

Opregulering af huslejen
Huslejen skal opreguleres årligt med en procentsats svarende til udviklingen af det private boligmarked. Procentsatsen fastsættes årligt af Finansministeriet, jf. cirkulære om regulering af boligbidrag for tjeneste- og lejeboliger. Seneste opregulering er foretaget 1. august 2015, jf. vedlagte link:
https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=169073

Afsluttende bemærkninger
Styrelsen vil på baggrund af styrelsens undersøgelse af løn- og personaleudgifter på det frie område overveje behovet for at iværksætte en række vejledningsinitiativer om reglerne på området.

Med venlig hilsen

Jacob Lentz
Kontorchef
Direkte tlf. +45 33 92 51 23
Jacob.Lentz@stukuvm.dk